

Oceans Northip Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Ataatsimiititaliarsuarmut allagai

August 2020

Oceans North, Suliniaqatigiiffiup pisortanut attuumassuteqanngitsup Issittup Imartaani aamma imartani avannaarsuaniiittuni piujuartitsinissamik inuaqatigiinnilu ingerlalluarnissamik immap avatangiisaannik pinngitsuuisinnaanngitsunut qitiutitsuuvoq. Ocean North Issittup kangiani aamma Canadap Atlantikumut atasortaani Canadami aalisarnermik ingerlatsisuinut ataatsimiititaliap siunnersuinertermik suliaqarpoq, aamma NAFO-mi alaatsinaatsuuusimalluni. Nalunngilarput, inuaqatigiit sinerissamiittut peqqissut inuussutissatigut isumannaatsuunissami aamma aningaaasarsiornikkut ingerlanissami peqqissumik imaatigut avatangiiseqarnermik tunngaveqartut.

Apriiliimi 2017-imi Oceans North Kalaallit Nunaanni qalerainniarneq pillugu Ilulissani ataatsimiinnermik aaqqissuussisuuvvoq. Ataatsimeersuarneq ullunik pingasunik sivisussusilik Siunnerfeqatigiinnermik Isumaqtigiissummik (Memorandum of Understanding (MOU)) kinguneqarpoq, taannalu suliffeqarfinit angisuunit tamanit aamma sinerissami qalerainniartut kattuffiinit tamanit atsiorneqarpoq, taakkununnga ilaallutik KNAPK, SQAPK, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Sinerissamit Aalisarnermik Nakkutilliisut, Pinngortitaleriffik, Qaasuitsup Kommunia, Royal Greenland aamma Greenland Halibut.

/: Isumaqtigiissutip taassuma assilinera allakkanut ukununnga ilanngullugu nassiupparput. :/

Isumaqtigiissutip siunertaraa siunissami qalerainniarnermi, najukkami, nunap immikkoortuani nunalu tamakkerlugu akisussaasumik aalisarnermik pilersitsinissami siunissami oqaloqatigiittarfissamik aallaavimmik pilersitsinissaq. Aalisarnermi piujuartitsineq aamma pitsaassuseq ingerlatsinermi iliuuseqarnermi qitiutinneqassaaq. Aalisartut, biologit, aqutsisut aamma tunisassiortut akornanni oqaloqatigiinneq akuunerlu annertusarneqartariaqarput.

Oceans North Issittup Imaata Qiterpasissortaani aqunneqanngitsumik aalisartoqalersinnaanera pinngitsoortinniarlugu nunat tamalaat akornanni isumaqtigiissummik atsioqatigiinnermut sunniuteqarluartut ilaattut peqataavoq, taannalu Ilulissani oktober 2018-imi atsiorneqarpoq. Isumaqtigiissutip taassuma takutippaa, naalagaaffiit Issittumiittut kajumissuseqarneruleriarunik ilisimatuussutsikkut aamma mianersortumik periuseqarluni Issittup Imartaata Qiterpasissuani aalisarnermik tunngaviliisinnaasut. Ilisimavarput Isumaqtigiissutip piviusunngortinniarneranut annertunerusumik iliuuseqarnissaq pisariaqartoq. Kisiannili Naalagaaffiit Issittup Imaanut sineriaqartut namminneq oqartussaaffigisami iluani aalisarnermik aqutsinerminni Issittup Imaata Qiterpasissuani siunissami qanoq iliuuseqartariaqarnerat ilimanartoq sunniateqarfilerumaarlugulu.

Aalisarnermut Isumalioqatigiissitap maanna suliaanut attuumassuteqartut inassuteqaativut aamma Kalaallit Nunaanni aalisarnermut inatsisip 1996-imeersup nutarterneqartariaqalivissutut pisariaqalersutut isigaarput. Aalisarnerup Kalaallit Nunaannut pingaaruteqarnera nalunngilluinnarpalput, tassunga ilanngullugit ingammik Kalaallit Nunaanni qaleralinniarnerup aamma Kalaallit Nunaanni raajarniarnerup pingaaruteqarneri. Taamaattumik allagaq manna aamma 2017-imi ataatsimiinnermik malitseqartitsinertut isigaarput. MOU-imilu immikkut iliuuseqarnissamut taakkartorneqartut utaqqiinnanngikkaluarlugit isumaqatigiissummi siunnerfiusut ilaat tassalu Kalaallit Nunaanni qaleralinniarnerup aningaasarsiornikkut nalinga, pisat aamma pisassiissutit allanut aalisarnernut naleqqiullugit pingaaruteqassusii matumani isiginiarneqarnissaat siullertut iliuuseqarfingeqartussatut pingaartutut isigaavut.

1. Imaani aalisarnermi piujuartitsineq aamma ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup malinnejarnissaa

Sinerissap qanittuani aalisarneq angallatinit mikinerusunit ingerlanneqarpoq, Kalaallit Nunaata sineriammit aningaasarsiornikkut pilersorneqarnera aalajangiisuuvooq innuttaasunullu isumatuumik suliffissaqartitsilluni. Canadami misilitakkat takutippaat, sinerissap qanittuani qaleralinniarneq innarliasussoq. Newfoundlandimi 1970-ikkunni 1980-ikkunnilu kangerliumanerni aamma kingorna sinerissap qanittuani aalisartut amerlanerit piujunnaarsimapput, naak avataani aalisarfiit suli peqaraluartut. Maannakkullu mianersornerusumik aalisarnerup aqunneqarnera aaqqiiffigineqanngippat Kalaallit Nunaanni sinerissami aalisarnerup Canadamisuulli assingusumik kinguneqarsinnaanera aarleqqutigaarput.

MSC naapertorlugu naliliinermi angusat

Sinerissap qanittuani aalisarneq 2018-imi MSC naapertorlugu naliliiffigineqarallarpoq taassumalu ataani nalilersuisarnerit pingaartitallu tunngavigisat malillugit aalisarnermi ajornartorsiutit annertuut paasineqarput.

Taakkununnga ilaapput:

- Kalaallit Nunaanni qaleraleqassutsip annikilliartornera naleqqersuinissamilu killigititaasutut isigineqartunik naleqqersuutaasinnaasunik soqarani taamaalilluni killiliisoqassagaluarpat qanoq annertutigisumik killiliisariaqarneq oqaatigineqarsinnaanani.
- Aqtsinermi pilersaaruteqartoqanngilaq imaluunniit aalisagaqatigiit ikilivallaalersimappata aaqqikkiartoqqilernissaannut sakkussaalatsisoqarpoq pilersaaruteqaranilu.

- NAFO-p pisanik nakkutilliinermi malittarisassaqarnera upternarsarsinnaagaluarlugu, taamaattoq aalisagaqatigiit ikiliartulersimatillugit pisassiissutaasartunik annikillisaasariaqarnermut aalajangersagaqanngilaq malittarisassaqaranilu.
- Aalisagaqatigiit nalilersorneqarnerannut atsumik ikiliartuutaanngitsumik annertunerpaamik pisassiisoqarsinnaanermut (MSY=Maximum Sustainable Yield) naleqqersuutaasinnaasunik soqanngilaq.
- Pisarisuukkat nakkutigineqanngillat qanorlu annertutigineri pillugit naammaginartumik nalunaarsorneqarneq ajorput. Aalisarnerup timmissanut imaaniilu miluumasunut qanoq sunniuteqartarnera erseqqinngilaq.
- Koralit svampillu siaruarsimanerannut immap assinganik takussutissaqanngilaq imaluuniit uummaviusuni aalisarnerup siaruarsimanera pillugu immap asseqanngilaq.

Aalisarnermik aqutsineq pillugu pilersaarut tassaavoq MSC naapertorlugu naliliinermi aalisarnermi ajornartorsiutit paasisat pillugit illiuseqarnissamik tunngaviusoq, tassuunakkulli aalisarnerup nutaliaasup aqunneqarnera pillugu sutigut pitsangorsaasoqarsinnaaneranik misissuineq, tamatumalu ineriaortinnejarnissaa nukinginnartupilussuuvoq. Pisarisoortakkat annertusiartornerata isumakulutsitsilernera ilutigalugu – ingammik NAFO-tigoortumik aalajangersakkatigut eqalussuit tunineqartarnerata inerteqqutaalernissaa eqqarsaatigalugu aamma ilaasortat akornanni pisarisoortakkat annertussusaat nalunaarutigineqartalernissaat piumasaqaataalerpat – nalaatsortumik pisat nalunaarsorneqartalernissaat pingaaruteqarluinnalertussaavoq.

Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq aamma aalisagaqatigiinnik piujuartitsineq

Qeqertarsuup Tunuani Uummannamilu aalisagaqassuseq ukiuni kingullerni tallimani annikilliartulersimavoq, Upernaviullu eqqaani annikilliartorsimanerat taama annertutigisimanani. Taassuma saniatigut qalerallip angissusaa milliartorpoq, ukiunilu kingullerni CPUE annikilliartulersimavoq. (NAFO SC 2020-mi nalunaarut – Ilisimatuut nalunaarutaat naapertorlugu).

Ukiuni kingullerni ilisimatuut siunnersuinerat qaangerujussuarlugu Qeqertarsuup Tunuani pisassiisoqartarsimavoq.

- 2015-imi NAFO-p Ilisimatuussutsikkut Siunnersuisoqatigiivisa siunnersuutigaat, Qeqertarsuup Tunuani pisat 8000 tonsinit annikinnerussasut.
- 2017-imi NAFO-p Qeqertarsuup Tunuani pisat 6400 tonsit qaangissanngikkai siunnersuutigaat.
- 2019-imi pisassiissutit 8180 tonsiupput, 1320 tonsit 2018-mit nuutaallutik.

Tamakku ilisimatuussutsikkut siunnersuinermut naleqqiullugit 40%-imik qaffariarnerupput. September 2019-ip aallartinnerani Naalakkersuisut Qeqertarsuup Tunuani qaleralittassiissutit 2400 tonsinik ilavaat, tamanna katillugit 10.548 tonsiuvoq. Tamanna pivoq, naak biologit Qeqertarsuup Tunuani qaleralittassiissutit 5120 tonsiunissaannik inassuteqarsimagaluartut (*Sermitsiaq: 10. september 2019*).

2021-2022 NAFO-mit ilisimatuussutsikkut siunnersuinermi 2019-imi pisat 50%-iinik ikileriarnissaat inassutigineqarpoq (takuuk tabel 1). Siunnersuineq pisani aalisakkat angisuut amerlassusaasa appariartornerannik tunngaveqarpoq. Maluginiassallugu pingaaruteqarpoq, maanna sinerissap qanittuani aalisarneq aqtsinikkut anguniagaqanngimmat naleqqersuuteqaranilu. Taakku pilersinneqartariaqarput aalisakkallu qaqugukkut toqusarnerannik killiffii takussutissaqartariaqarput naleqqersuutissanillu ilaqtariaqarlutik, taamaalilluni aqtsinermi iliuusissat naapertuuttut piviusunngortinniarnerannut sakkussaqartoqalissalluni. Taamatut aalisarneq piujuartitsinermik tunngaveqarneranik minnerpaamilluunniit oqartoqarsinnanngilaq. Qularnanngilluinnarpoq taamatut aalisarnermik ingerlatsineq ingerlaannassappat, sinerissap qanittuani qaleralinniarnerup ajalusoornissaa piumaartoq.

Table 1. Kalaallit Nunaanni sinerissap qanittuani qaleralinniarneq. Naatsorsueqqissaarnerit allattorsimaffiat (paasissutissat NAFO SC nalunaarusiaanit 2020-mit tigusaapput)

Sumiiffik	2019 Pisat tonsinngorlugit	2021-2022 NAFO - p ilisimatuus- sutsikkut siunnersuinera	% annikilliliinissamik piumasqaat	Ingerlatsiner mi anguniakkat	Uttuutit	Oqaaseqatit
1A Upernavik	7169 (ukiuni 5 agguaqatigiissil- lugit)	5068	28%	Soqanngilaq	Soqanngilaq	Siliani siunnersuineq malillugu aalisakkat ataasiakkaat agguaqatigiissillugu angissusaata milliartuinnarnerata ingerlaannarnissaa naatsorsuutigineqar- tariaqarpoq
1A Uummannaq	10243	5153	50.30%	Soqanngilaq	Soqanngilaq	Siliani siunnersuineq malillugu aalisakkat ataasiakkaat agguaqatigiissillugu angissusaata milliartuinnarnerata ingerlaannarnissaa naatsorsuutigineqar- tariaqarpoq
1A Disko Bay	8759	4345	49.60%	Soqanngilaq	Soqanngilaq	Siliani siunnersuineq malillugu aalisakkat ataasiakkaat agguaqatigiissillugu angissusaata milliartuinnarnerata ingerlaannarnissaa naatsorsuutigineqar- tariaqarpoq
1 BC Inshore	?	200 qaangernagit	?	Soqanngilaq	Soqanngilaq	Misissunermit paasissutissaqanngi-laq, niuernikkut paasissutissanik nassiussoqanngilaq

Aningaasaqarnikkut attassisinnaassuseq

Sinerissap qanittuani aalisarnerup ullumikkutut ingerlanera aningaasarsiornikkut uumassuseqarnikkullu piujuannarsinnaanera GrønlandsBanken A/S-imit isumakulunnartinneqarpoq: “*Pisassiissutaasartunik allannguisarnerit pillugit aalajangersaasarnerit piffissami sivisujaami pisassiissutaasartut qaffasippallaarnerisa susassaqarfiusumilu aalisartut amerlavallaarnerisa nalaani pisarput. Tamannalu attanneqarsinnaangilaq uumassuseqarnikkut aningaasarsiornikkullu piujuartitsinermik tunngaveqarani.*” (2019-mi GrønlandsBanken A/S-ip Ukiuumoortumik Nalunaarutaanit issuaaneq).

Ilisimatusartut aalajangersaavigisartagaasa, avatangiisini piujuartitsinermik tunngaveqarnermik uppernarsaasartut akornanni nalilersuisartut aamma aningaaseriviit akornannit sinerissap qanittuani aalisarnerup aqunneqarneralu pillugit ernumanerit saqqummerput.

Inassuteqaat: Siunissami pisassiissutit tamarmik ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit malillugit aalajangersarneqartalissapput. Aalisarnermik aqutsinermik pilersaaruteqannginnej aamma aalisarnermik tamakkiisumik nalunaarsuisannginnej peqqutaallutik, pisarineqartut qularnanngitsumik pisassiissutaasut sipporlugit pisarineqartassapput. Pisassiissutit annertussusilerneqarneri ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit qaangerlugit aalajangersaavigineqartarnerisigut pinngortitami ataqtigiiusuni assingusuni allani misilitakkat malillugit aalisarnerup ajalasoorneranik kinguneqartarpot malunnaatilimmillu sinerissami inoqarfinni aalisarnermi aningaasarsiornikkut kinguariforujussuartarpoq. Tamannalu pinngitsoortinneqartariaqarluinnarpoq.

Inassuteqaat: Ilisimatuussutsikkut misissuinernit paasisat katersarineqartut saniatigut aalisarnermi allanngornerit saniatigullu pisarisuukkat pillugit paasissutsissat sumiiffinni ilisimaneqartut ilanggullugit ketersorneqartariaqarput.

Inassuteqaat: Aalisariaatsinik pitsangorsaanialluni Suliniutinut sinerissap qanittuani Kalaallit Nunaanni qaleralinniarnermi avataaneersunik peqateqarluni Kalaallit Nunaat toqqaannartumik peqataanerulertariaqarpoq, pitsangorsaataasinnaasut amigaataasut qulakkeerniarlugit. Sinerissap qanittuani avataasiorlunilu aalisarnermi pineqartut tamarmik aalisagaqtigii tunngavigaat ataasiinnaviit taamaattumillu pisariaqarluinnarpoq ilisimatuussutsikkut tunngaveqarluni pisassanik aalajangersaasarnerit, aalisarnermik aqutsinermi anguniakkat aamma malittarisassat tunngavigineqartut assigiissaartuuusariaqartut. Aalisariaatsinik pitsangorsaanialluni Suliniutip inernerisariaqarpaa aalisarnerup aqunneqarnissaa pillugu pilersaaruteqalerneq taamatullu aalisarnerup piujuartitsinermik tunngaveqarnera qulakkeerniarlugu iliuuserineqartussanik sakkussaqalernissaq. Ilisimatuussutsikkut sumiiffinnilu ilisimasat tamarmik matumani ilaatinneqartariaqarput.

Inassuteqaat: Aalisarnerup sinerissami inoqarfinnut pingaaruteqarnera eqqarsaatigalugu, inuuniarnikkut aningaaasarsiornikkullu atukkat pillugit misissueqqissaarnermik suliaqartoqartariaqarpoq tassuunatigut aalisagaqassutsip ajalasoorneratigut inoqarfinni ataasiakkaani aningaaasarsiornikkut kingunerisinnaasai eqquisinnaaneralu pillugit sukumiisumik paasinninnissaq anguniarlugu.

2. Aalisarnermi akuersissutinik agguaasarneq

Ukiuni kingullerni pingasuni Qeqertarsuup Tunuani qaleralinniarsinnaanermut akuersissutit agguanneqartut 78%-imik qaffariarsimapput piffissamilu pineqartumi aalisagaqassuseq kinguariarsimalluni. Tamatuma kingunerisaanik aalisartut isertitaat appariarnermik kinguneqarpoq, tassami tamarmik aalisagaq ataasiinnavik ukkatarimmassuk. Aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinerup malitsigajuppa aalisartut angallatitaarnerannik aalisarnermullu atortunik pisiortornerannik. Pisarineqartartullu ikiliartuinnartut peqquaallutik taarsersugassaminut akilersuiniarnerminnut piumasaqaataasunut naammassinnissinnaajunnaariartuinnarnerannik kinguneqaartumik. (*Grønlandsbanken – Ukiumoortumik nalunaarut 2013/2016 malillugu*).

Aalisarnermi pisarineqartartut appariartornerannut ukiuni kingullerni tallimani sinerissap qanittuani pisassiissutaasartut Naalakkersuisut iliuuseqarniarlutik ukiup naajartornerani pisassiissutinik qaffaasalerput, ukiup aallartinnerani pisassiissutaareersut ilisimatuussutsikkullu siunnersuinerit isiginngitsuusaarlugit. Aquatseriaaseq taamaattoq siunissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu isigalugu piujuartitsinermik tunngaveqanngilaq, qalerallillu nalitunerujussuat ingerlaavarsinnarpooq. Aningaaserivimmullu akilersuinermut naammassinnissinnaanerulernissamut ikuuttitut pisassanik qaffaasarneq ileqquliunneqaannartoq pitsasuunngilaq. Tassami aalisapilunnissamut ammaassinerusutut oqaatigineqarsinnaavoq. Pisassiissutit akuersissutillu agguanneqarnerisigut politikkut imminut iluaqtissinniarnerinnarmik kinguneqarmat arlaannaalluunniimmik Kalaallit Nunaanni inoqarfimmuiisa soqtigisarinngilluinnarpaa. Isumalluutigineqartup annikilliartuinnarnerata nalaani aalisarsinnaanermut akuersissutinik amerlanernik agguassisarneq pigissaarnerulernissamut aqqtissiuuisuunngilluinnarpooq piitsuunerulernissamullu aqqtissiuuisuulluni.

Inassuteqaat: Pisassiissutinik aalisarsinnaanermullu akuersissutinik agguassisarneq pillugu pilersaarusiortoqartariaqarpoq, piujuartitsinermik tunngaveqartumik aalisarnerup aaqqissuussaasumik ingerlalernissaata tungaanut akuersissutinik agguassisarnerup unitsikkallarnissaa pisariaqarluni.

Inassuteqaat: Ukiup aalisarfiusup ingerlanerata nalaani aalisarsinnaanermik akuersissutinik pisassanillu agguassisarneq piaernerpaamik atuutilersumik unitsinneqartariaqarpoq tamannalu atuutsinneqalertariaqarluni 2021-mi aalisarnerup aallartinneraniit.

3. Avataasiorluni Qalorsuarsorluni aalisarnermi sunniutit Najugannaanillu malissarissunik Illersuineq

Naak Kalaallit Nunaanni qalorsuarsorluni qaleralinniarneq Marine Stewardship Councilimiit 2017-imiillu akuerineqareereluartoq tamaattoq sumiffit ilaanni immap naqqatigoorluni qalorsuarsorneq inerteqqutaatinneqarpoq. Sanilliussissagaanni taava Aalisarfimmi OA/OB-p ilaani imartami Canadap EEZ-taata ilaani sumiffit ilarujussuini qalorsuarsortoqaaqusaangnilaq, 12 səmilit sinerissamit avammut titarneq tikillugu allaat.

NAFO-p ogartussaaffigisaani Nunatta Canadallu akornanni imartami aalisarfigineqarsinnaasut aqutsivikkaartumik aaqqissuunneqarnerat. Uani takuneqarsinnaavoq aqutsiveqarfik OA/OB.

2022-mi tullissaanik MSC-mik nalilersuinermi najugannaat illersorneqartut pillugit nutaamik naliliiffigineqartariaqarput, ingammik koralit aamma svampet matumani aalisarnermi immikkut isiginiarneqartariaqarput, siunissami piujuartitsinermik tunngaveqartumik aalisarnerup ingerlanissaa eqqarsaatigalugu. Paasivarput qalorsuarsornerup sunniutigisinnasai Kalaallit Nunaanni aalisartut akornanni sakkortusiartortumik isumakuluutigineqartoq. Kalaallit Nunaata imartaa immap naqqarmiuinik pinngortitami ataqtigiffiusunik uummaarissunik ilusilorsoruakkanillu angerlarsimaffiuvoq aalisakkanut qalerualinnullu aningaasarsiornikkut

pingaaruteqartumik aalisarneqartunut inuussutissanik pilersuisutut. Najugannaat pineqartut illorsorneqarnerisigut aalisagaqatigiit pineqartut siunissami akiuulluarsinnaassusiat qulakkeerneqassapput. Iliuuserineqarsinnaasullu maannakkut pisinnaapput taamaaliornikkut imaani pinngortitami ataqatigiiffiit sunnertiasut illorsorneqarnerisigut, nutaamik tunngaviusut nalilersuutillu tunngavigalugit qulakkeerneqassalluni.

Inassuteqaat: Aalisarnermut inatsit 1996-imeersoq allanngortinneqartariaqarpoq, taamaalilluni sinerissap qanittuani 12 sømilit iluani immap naqqani kilisanneq killilorsorneqalerluni.

Inassuteqaat: Avataasiorluni aalisarneq MSC-mik ilisarnaaserneqaqqippat Kalaallit Nunaatalu EEZ-taata iluani koralit svampellu eqimattatut amerlanerpaaffiisa sumiiffippiai malunnaatilimmik misissorluarnerisigut sumissuserneqarpata, sumiiffiit ilaasa najugannaavini annertoqataannik matusiortortariaqarnerit annertussusilerneqartariaqarput, 2022-mi nutaamik MSC-mik naliliineq sioqgullugu tunngavilerneqarlutik.

Inassuteqaat: Qalorsuarsorluni aalisarnerup sunniutai pillugit nalunaarsorneqartariaqarput. Aalisarnerup sunnerfigisimasaata avataani ingerlanneqartup immikkut isumaqatigiissuteqarnikkut aalajangersagaqartariaqarpoq misileraalluni aalisarnermik taallugu ingerlatsivigineqarsinnaasunik taamaalilluni sunniutai sorpiaanersut nalilerluarumallugit, taamatullu immap naqqani uumassusillit sunnertiasut soorlu koraleqarfiusut svampeqarfiusullu innarlerneqarsinnaanerat aalisarfiusumi NAFO-p aqutaata iluani pinaveersimatinniarlugu.

Oceans North soqtigisaqaqatigiit peqatigalugit, sinerissap qanittuani aalisariaatsinut pitsangorsaatnik suliniutinik aamma siunnerfeqatigiinnermik isumaqatigiissummi MOU-mi 2017-imeersumi siunnerfiusunut naleqquttunik suliniutinik aallartitsinissamut suleqateqarnissaminullu piareersimavoq. Inassuteqaatit pineqartut pillugit Aalisarnermut Ataatsimiititaliarsuup ogalliseqatigiinnissaa qilanaaraarput.

Inussiarnersumik inulluagqusillunga,

Ocean North sinnerlugu,

Søren Stach Nielsen

sstachnielsen@oceansnorth.ca

liminaq 20, PO Box 1433,

3900 Nuuk